

Handläggare
Charlotte Bagge-Glassell
Telefon: 08-50833706**Till**
Förskolenämnden
2023-04-26

Förskolerapport 2022

Samlad rapport för förskola i Stockholms stad

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner Förskolerapport 2022 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Förskolenämnden har i uppdrag från kommunfullmäktige att årligen ta fram en förskolerapport. Rapporten syftar till att ge en stadsövergripande bild av både fristående och kommunal förskola i Stockholms stad 2022. Från halvårsskiftet 2023 är det den nya förskoleförvaltningen som tar över arbetet med uppföljning, samordning och återsammanfattning.

Genom en konsekvent uppföljning av förskolans verksamhet över längre tid syns en positiv utveckling där samtliga stadsdelsnämnder bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete inom de kvalitetsområden som Förskola i Stockholm 2022 tar upp. Exempelvis insatser för att öka inskrivningsgraden, att förbättra personalens arbetssituation och kunskaper i svenska samt att utveckla och följa upp det språkutvecklande arbetet.

Utbildningsförvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner Förskola i Stockholm 2022 och överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har gett förskolenämnden i uppdrag att årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet förskola inklusive en analys av utvecklingen inom området.

Ärendet

För att genomföra uppdraget har bland annat offentlig statistik och uppgifter från SCB, Skolverket, Sweco och ILS (stadens system för integrerade ledning och styrning) sammanställts. Vidare har stadsdelsförvaltningarna redovisat underlag till rapporten enligt

särskilda anvisningar som grundar sig på de utvecklingsområden som identifierades i tidigare års förskolerapporter och nationellt angelägna områden för förskolan. Rapporten grundar sig också på uppgifter som samlats in från förskolor med enskilda huvudmän.

Förskola i Stockholm 2022 innehåller slutsatser utifrån följande områden.

- Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning.
- Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget.
- Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder.

Förskolerapporten visar på att åtgärder inom följande områden bör prioriteras för att förbättra kvaliteten och likvärdigheten för alla barn i Stockholms stads förskola.

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning

Utbildningsförvaltningens uppföljningar sedan 2019 visar att etablerade insatser för att öka inskrivningsgraden fortgår i stadsdelsnämndsområdena. Trots höjd ambitionsnivå kvarstår utmaningar att identifiera vårdnadshavare som inte har sina barn inskrivna. Nya lagkrav ställer krav på kommunerna att intensifiera arbetet. Pågående insatser som uppsökande verksamhet och introduktionsförskola behöver följas upp och utvärderas för att bedöma om insatserna leder till ökad inskrivning.

Det finns ett fortsatt behov av mer systematik i uppföljningen av det språkutvecklande arbetet på alla nivåer. På en övergripande enhets- och stadsdelsnivå nivå kan det delvis mötas genom att använda resultaten från Skolverkets kartläggningsmaterial Hitta språket. Kartläggningen genomförs i förskoleklass och mäter språklig medvetenhet och kan genom återkoppling till förskolorna vid övergångar ge kunskap över tid om framgångsrika språkutvecklande arbetssätt i förskolan.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Utbildningsförvaltningen har för andra året i rad gjort en kartläggning på stadsdelsnämndsområdesnivå av den personalkategori i förskolan som benämns "övrig utbildning" och som Skolverket tidigare angett saknar utbildning för arbete med barn. För år 2021 var omfattningen 36 procent i kommunala förskolor och 47 procent i fristående förskola. I Skolverkets redovisning för 2022 har urvalet till de olika kategorierna "övrig utbildning" och "viss pedagogisk utbildning" ändrats. Det innebär

att den förra gruppen minskat och den senare ökat markant mellan 2021 och 2022 års mätning. Sammantaget utgör dessa två grupper över hälften av förskolans personal. Det behövs ytterligare analys för att förstå mer om de båda personalgruppernas utbildningsbakgrund och kompetens för att kunna anpassa fortbildningsinsatser.

Behovet att höja personalens kompetens i det svenska språket har lett till utbildningsinsatser och arbetsplatslärande i kommunal förskola. En generell förskjutning kan identifieras från lokala utbildningar mot mer långsiktiga och verksamhetsnära utvecklingsarbeten. Arbetet behöver följas upp och insatserna utvärderas för att kunna bedöma om de lett till en språklig kompetenshöjning, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden.

Uppföljning av antal barngrupper som saknar förskollärare är en integrerad del i stadsdelsförvaltningarnas kvalitetsarbeten och en positiv utveckling har skett de senaste åren. Vid årets uppföljning saknade 50 kommunala barngrupper förskollärare av totalt cirka 1800 grupper. Det finns ett fortsatt behov av att fördela befintlig förskollärraresurs och att utveckla organiseringen för undervisning så att den alltid leds av legitimerad förskollärare.

Fyra års uppföljning av *Handlingsplan för förbättrad arbetsituation* visar ett framgångsrikt utvecklingsarbete som ökat professionaliteten men också bidragit till nya arbetsplatskulturer som behöver analyseras. Signaler om ökad sjukfrånvaro och svårigheter att anställa vikarier behöver även beaktas. Det finns ett fortsatt behov av att utveckla grundläggande förutsättningar för uppdraget såsom exempelvis stödstrukturer vid frånvaro i arbetslagen.

Bidra till en likvärdig kvalitet i stadens förskola genom bättre uppföljningsmetoder

För att kunna ge en stadsövergripande bild av likvärdig kvalitet oavsett huvudman har tidigare förskolerapporter samt stadsrevisionen konstaterat att metoder för uppföljning på stadens nivå behöver anpassas och utvecklas. Det finns ett fortsatt behov av att utreda likställighet i bedömningar av kvalitet i förskolan. Vidare kan samverkan mellan stadsdelsnämndsområden behöva utvecklas för ett mer gemensamt systematiskt kvalitetsarbete i staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 18 april 2023. Funktionshinderrådet kommer

att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 19 april 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter

Förskola i Stockholm 2022 och dess slutsatser får enbart indirekta konsekvenser för barn och barns rättigheter. Innehåll och slutsatser för ökad kvalitet och likvärdighet utgår från skollagens och läroplanens uppdrag. Båda dessa tar sina utgångspunkter i lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Rapportens syfte och innehåll har därför bedömts ligga väl i linje med barnens bästa ur ett barnrättsperspektiv.

Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Förskola har en viktig funktion i samhället för jämställdheten mellan kvinnor och män. I förskolans uppdrag ingår att aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv för alla barn. Förskole-rapporten lyfter vissa skillnader i förskoleundersökningens resultat mellan pojkar och flickor. I övrigt behandlas inte jämställdhetsfrågor på något konkret sätt. Förslagen i rapporten innebär dock inte en påverkan på barn utifrån kön.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner Förskola i Stockholm 2022 och överlämnar rapporten till kommunstyrelsen. Med anledning av att rapporten ska överlämnas till kommunstyrelsen föreslås vidare att beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Eva Broström
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Bilagor

Förskolerapport, förskola i Stockholms stad 2022